Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація „Svoboda", 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Телефони (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 28. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 5-го ЛЮТОГО 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 5, 1980 No. 28 VOL. LXXXVII

ВІДБУЛИСЬ РІЧНІ ЗБОРИ Б-ВА СВ. МИКОЛАЯ — 5-ГО ВІДДІЛУ УНС; ПРИЗНАЧЕНО 1,000 ДОЛЯРІВ НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛІ

Асторія, Н. Й. (В. Л-ць). — У неділю, 27-го січня ц.р., тут у парафіяльному приміщенні відбулись успішно і з великою кількістю членства (понад 60 осіб) річні загальні збори Братства св. Миколая — 5-го Відділу Українського Народного Союзу, одного з більших Відділів цієї установи, яка, як відомо, дала первопочин українському суспільно - громадському життю у З'єднаних Стейтах Америки, була співтворцем Українського Конґресового Комітету Америки і багатьох інших організацій і товариств.

Цей Відділ нараховує сьогодні понад 500 членів, включаючи департамент молоді, а його діяльність, зокрема солідна фінансова господарка і жертвенність на церковні, громадські і виховні цілі, можуть послужити прикладом для багатьох організацій.

Додержуючись традиції, також і цього разу призначено 1,000 долярів на добродійні цілі, а саме: на мистецьке розмалювання церкви Черного Хреста в Асторії — 500 долярів і по 100 долярів на стипендії для учнів суботньої Школи Українознавства при парафії Чесного Хреста в Асторії, Український Музей СУА, Інформаційний Центр УККА у Вашінґтоні, Фундацію УВУ і на пресовий фонд „Свободи".

На цих зборах переобрано дотеперішній уряд Б-ва і Відділу у такому складі: ред. Володимир Левенець — голова, Андрій Малан — заступник голови, Микола Хоманчук — секретар (він же головний радний УНС), Наталія Хоманчук — заступник секретаря, Мерієн Климишин — касир, Стефанія Рудик — заступник касира, Василь Бортник і Стефанія Рудик — опікуни хворих. До Контрольної комі-

(Закінчення на стор. 4)

Січневий Пластовий Апель в Ню Йорку

Ню Йорк, Н. Й. (М). — В неділю 20-го січня зібралася пластова молодь о 10:30 рано в Українському Народному Домі при Другій евеню, щоб знову почути від молодого доповідача, юнака Лесика Кмети слова Четвертого Універсалу „...од нині Українська Народна Республіка стає самостійною, від нікого незалежною, вільною, суверенною, Державою Українського Народу..."

При прапорах на „почесть дай" залунав на залі пластовий гимн, чим започатковано апель 62-их Січневих Роковин.

Святочний наказ прочитала Оксана Козак. Це було звернення до пластової молоді, в який спосіб вони продовжують змагання за визволення України? Конкретною відповіддю було: пізнати історію народу та його визвольної боротьби, а обов'язком кожного пластуна є — стати активним членом української спільноти. Наказ закінчено привітанням членів пластового проводу.

Юнак Лесик Кмета розповів про події, які довели до січневих актів, закликав своїх ровесників плекати і цінувати рідну мову та, вивчаючи історію, інформувати довкілля про постійні змагання українського народу за самостійність української Держави.

Пластуни юнаки — Володимир Яремчук, Ігор Черник і Роман Титла, з 21-го Куреня юнаків ім. Евгена Коновальця збірно віршували поезію Уляни Кравченко „XXII-1. MCMXIX". Крім того зібрані на апелі співали стрілецькі і народні пісні.

По мистецькій програмі роздано пластові підвищення і відзначення.

Апель закрито гимном „Закарпатських Пластунів"

Відтак перед 12-ою годиною дня пластуни перейшли з прапорами до церкви Св. Юра на Богослуження в намірені українського народу. В православній церкві Св. Князя Володимира при 82-ій вулиці в Мангеттені того ранку також правилася Служба Божа у присутності пластунів.

Пластуни разом з представниками громадських установ в Ню Йорку 21-го січня були присутні при підписанні посадником міста Ню Йорку Едвардом Качем Проклямації, якою він проголосив день 22-го січня Днем Української Незалежности.

Україніка в „Гарвардському Бібліотечному Бюлетені"

Кембрідж, Масс. (ФКУ). — Так як для слов'янського і орієнтального світу типовою є пишномовність, так для англосаксонського — недомовленість, підперта солідним змістом. „Журнали" першого світу є часом мізерними бюлетенчиками, тоді як у другому те, що зветься скромно „бюлетенем", може бути серйозним журналом.

Прикладом останнього є „Harvard Library Bulletin". Якщо погодимось з марксистами, що світ поділений на кляси, то цей поділ відноситься не тільки до людей, але й установ і речей. „HLB" — це першоклясний квартальник першоклясного університету, друкований першоклясною технікою на першоклясному папері. Єдина річ другої кляси в ньому — це поштова оплата за пересилку „HLB".

Відколи в Гарварді з'явилась україністика як рівноправна дисципліна, в „HLB" стали появлятися статті і на цю тему: в ч.3 за 1977 р. про „Катехизис для науки угроруським людям" Й. де-Камілліса з 1968 р., написана Б. Струмінським і П. Маґочієм; в ч. 1 за 1980 р. про мазепіяну в Гарвардській Бібліотеці з 1691-1709 рр. (універсали І. Мазепи та відгук на полтавську битву на церковнослов'янському молитовнику з 1709 р.) пера Б. Струмінського і стаття П. Маґочія про І. Левицького як бібліографа і біографа Галичини XIX ст. У цьому ж числі „HLB" вже обіцяна статтейка Б. Струмінського про чи не першу згадку за Америку на Україні (в „Синописі" І. Ґізеля з 1674 р., що зберігається в Гарварді). Цей же автор працює над статтею для „HLB" про друки Й. Максимовича, чернігівського архиєпископа з початку XYIII ст., які недавно придбала Гарвардська Бібліотека.

Публікація статтей на тему українських раритетів у гарвардській книгозбірні є в спільному інтересі Гарварду і українців (реклама нас і вас). Так ось помаленьку вчимося сполучувати свою долю з народами, які показали світові, як робити діло. Це може нам тільки піти на користь.

ЗСА ЗАТУРБОВАНІ СИТУАЦІЄЮ В ТУРЕЧЧИНІ

Анкара. — Кризова ситуація на Близькому Сході скерувала увагу президента Джіммі Картера на Туреччину, в надії зміцнити цю країну проти явної загрози з боку її північного сусіда — Совєтського Союзу. В Туреччині теж внутрішня стабільність загрожена зокрема терроризмом: біля двох сот політичних вбивств на місяць, і гострою економічною кризою з майже стовідсотковою інфляцією, що викликана передовсім зростом цін на нафту. Озброєння країни також незадовільне через чотирирічне стримання американської військової допомоги, після нападу Туреччини на Кипр ще в 1974-му році, та імпас в розв'язці питання майбутнього цього острова. Полагодження справи Кипру дуже важливе для ЗСА.

Допомога з інших індустріяльних країн Заходу теж не була досі достатня: щойно минулого року Анкарі запропоновано фінансовий рятунок в сумі одного більйона долярів, хоча половина з тих фондів від шести місяців застрягла в бюрократичних нетрях европейських союзників.

Високий рівень безробіття і загальна інфляція (зникла зовсім з крамниць кава) сприяють ще більшій нестабільності в країні, і демократичний устрій там явно загрожений. Три місяці тому впав уряд прем'єр-міністра Есевіта, а його наступник Сулейман Демірель був у стані створити лише уряд меншости, що мусить дуже рахуватися з двома екстремними партіями. Ворожнеча поміж лідерами двох головних партій в країні турбує військовиків Туреччини, і в ЗСА побоюються, що досі лагідні втручання військових кіл в справи уряду можуть стати більш небезпечними з відповідною загрозою для демократичного процесу.

Потеплення у відносинах поміж ЗСА і Туреччиною (через втрату військових баз ЗСА в Ірані) позначилось тим, що Америка дістане дозвіл на військові бази на турецькій території на час п'яти років, як і на електронічні інсталяції, що стежитимуть за мілітарними справами в СССР, як це досі перед іранською революцією велося з радарових станцій в Ірані.

В Америці обговорюється також відновлення постачання зброї Туреччині, а перше замовлення зброї на суму 250 мільйонів долярів є вже на півдорозі. Але лад в країні, очевидно, є справою таки самих турків, передусім, — зазначують речники Білого Дому.

Брежнєв „не толеруватиме" атомового вивінування Китаю

Лондон. — Британський широкорозповсюджений щоденник „Дейлі Мейл", з 29-го січня, спираючись на повідомлення свого власного кореспондента з Парижу, Алана Тіллієра, подає, що в Москві на побаченні Леоніда Брежнєва з колишнім французьким прем'єр-міністром Жаком Шабан-Дельма, який тепер очолює Національну Асамблею Франції, совєтський лідер висловив суворе попередження Америці проти озброювання Китаю нуклеарною зброєю.

Згідно з повідомленням в „Дейлі Мейл", яке не указує конкретно на джерело відомостей, Брежнєв мав начебто, гатячи по своєму письмовому столі знову і знову, сказати: „Вірте мені, що після знищення нашими ракетами китайських місць нуклеарних забудувань, в американців не буде досить часу, щоб вибирати поміж обороною їхніх китайських спільників і мирним співіснуванням з нами".

Скороченням свого перебування в Москві, з плянованого одного тижня всього на півтижня, Жак Шабан-Дельма запротестував проти вигнання Андрея Сахарова з Москви до м. Ґорького.

Згідно з газетою, Брежнєв атакував також американський плян постачити Західню Европу сильнішою нуклеарною зброєю, — плян, що схвалений більшістю членів НАТО, — і мав начебто сказати таке: „Тепер є 30 хвилин часу поміж американськими керованими стрільнами і нашими /.../. Ми не можемо погодитися з тим, щоб цей відтинок часу зведено до шести хвилин новими американськими ракетами в Німеччині".

Появилися нові книжки для дітей

Оттава, Канада. — Уже появилися друком три книжечки Богданни Горіх - Цмоць для українських дітей: „Мушка Мотрушка", „Зайчик Натальчик" і „Гості"; у них зручний розмір книжок; ляміновані обкладинки, що легко змиваються від плям; високої якости папір; великий та виразний друк, як також і солідне переплетення.

Кожна книжечка творить окрему цілість пов'язану гумористичним віршиком Богданни Горіх-Цмоць, легкозрозумілим для дитячого світогляду. Малюнки Христини Новаківської-Котович, своїми гармонійними кольорами на цілу сторінку, приковують увагу дитини. З уваги на те, що читачі цих книжок народилися і виховалися вже поза межами України — мова і композиція віршиків-гумоpесок упрощена, і тому доступна і легкозрозуміла.

Книжки опрацьовані за методою популярних книжок для дошкілля, т. зв. „Прі-рідерс". До кожного великого барвистого малюнку, подано лише кілька рядків друку. Якщо читаєтьcя дитині, а вона слідкує за прочитаним, то скоро вона пов'язує звучання даного слова з його виглядом у друкованій формі. Таким чином, дитина вперше читає, набираючи охоти до вивчення письма. Діти, що вже знають абетку, також залюбки читатимуть ці дитячі віршики.

В опрацюванні матеріялів до цих книжок, авторка та ілюстраторка послуговувались порадами п-ні Люби Кузь (маґістер дитячої психології), п-і Ірени Баєр (спеціяліст дитячої літератури), п. Р. Карп'яка (доктор славістики). Також присвячено чимало уваги реакції дітей в садочку. Використано також власні спостереження авторки з праці в дитячому садочку.

Тому, що збут української книжки відносно невеликий, це відбивається на її кошті. В цьому випадку, завдяки дотації Відділу багатокультурности при канадському федеральному уряді, ці три високоякісні дитячі книжечки, можна набути за поміркованy ціну, а саме: поодиноко — $3.75 або $10.000 за комплект (три різні книжки). Книжечки розпродуватимуться в книгарнях, або їх можна замовляти безпосередньо від авторки: Bohdanna Horich-Cmoc, 28 Marco Lane, Ottava, Ontario, Canada, K1S 5A2, телефон (613 236-4596.

СХІДНЯ ЕВРОПА ПОБОЮЄТЬСЯ ВТРАТИТИ ТОРГІВЛЮ ЗІ ЗАХОДОМ

Варшава, Польща. — Після загострення відносин між СССР та Америкою і західнім світом взагалі, Східня Европа переживає певного роду переполох за долю торгівлі зі Заходом та що з поворотом „холодної війни" східньоевропейські сателіти будуть ще більш здані на ласку й неласку Совєтського Союзу. Це занепокоєння, як пише один американський коментатор, тяжко зрозуміти, бо офіційно всі уряди сателітних держав „одобрюють" совєтську інвазію Афганістану. Але приватно інтелектуали та офіційні чинники висловлюють побоювання, що нова холодна війна замкне шляхи співпраці, торгівлі та туризму, які розвивалися в останньому десятиріччі.

В Польщі згідно із заявою члена центрального комітету Об'єднаної Польської Робітничої Партії (комуністичної), половина польської торгівлі ведеться під сучасну пору зі Заходом, тому Польщі дуже потрібний Захід. Деякі провідники в Польщі небезпідставно припускають, що з погіршенням відносин між Сходом і Заходом сателітні держави Східньої Европи втратять навіть куцу „незалежність", на яку їм дозволяє тепер Москва.

Ці турбування виринули в повній силі після депортації проф. А. Сахарова з Москви. Трактування оборонців прав людини в СССР є до певної міри барометром „лібералізму" Москви щодо сателітних режимів. Є побоювання, що Польща, яка має деяку відносну автономію у внутрішних справах, тому що піддержує совєтську закордонну політику, може тепер вдарити по рухові спротиву, чого Варшава не хоче покищо робити, щоб не викликати ще більшого загального незадоволення в країні.

Всі шість сателітні країни — Польща, Мадярщина, Чехо-Словаччина, Східня Німеччина, Румунія та Болгарія — мають заборгування на Заході на загальну суму 48 більйонів дол., які в більшості були витрачені на закуп машин протягом 1970-их років. Східня Европа буде далі потребувати доступу до західніх грошових ринків. Наприклад, Польща позичила 550 мільйонів долярів від ряду західніх банків, і польські економісти твердять, що цього року Польща знову мусить позичати таку саму суму. Але зі зміною політичного клімату ті, що позичають, починають вагатися, чи можуть це робити.

(Закінчення на стор. 4)

Афганська ненависть починає „денервувати" совєтських „визволителів"

Кабул, Афганістан. — Непопулярність совєтських „визволителів" та ненависть до них афганського народу починає впливати на нерви як совєтських вояків, так і цивільних висланників Москви. Здебільшого совєтський персонал лишає в спокої закордонних кореспондентів і дипломатів, але починає поводитися брутально з афганцями.

Совєтські танки та панцирні авта, досі невидні на вулицях столиці, починають тепер чимраз частіше патролювати вулиці Кабулу, показуючи свою силу окупаційної армії. Навколо столиці покладені вуличні застави, які в дійсности ізолюють столицю від решти країни. На барикадах нібито видно афганських вояків, але за ними стоять совєтські танки та військові відділи в бойовому поготівлі, головно відтоді, коли двох совєтських вояків було вбито в Кабулі.

Хоч афганські вояки є на овиді тут і там, совєтські військові та цивільні особи господарять у країні без будь-якої познаки, що вони є „гостями", запрошеними для допомоги. Наприклад, афганське міністерство інформацій запросило закордонних журналістів на оглядини тюрми, де попередній президент Гафізулят Амін мав начебто переводити тортури над політичними в'язнями. Хоч журналісти прибули в супроводі афганських вояків, совєтський полковник, комендант тюрми, без церемоній відмовив закордонним кореспондентам дозволу побачити в'язницю.

Самі афганці доносять, що з 85-ма тисячами совєтських вояків прибуло ще понад 2,000 цивільних „дорадників", які в більшості закватирувалися в готелі „Кабул" і поводяться як дійсні преторіяни нового режиму. В поведінці з афганськими людьми совєтський персонал поводиться грубо і брутально, даючи до пізнання на кожному кроці, що совєти є панами в Афганістані.

Пекін готовий доставляти більше зброї афганським повстанцям

Вашінґтон. — Під час відвідин секретаря оборони ЗСА Гарольда Бровна в Китаї офіційні чинники китайського уряду недвозначно, натякнули що Пекін готовий збільшити доставу леґкої зброї афганським повстанцям. Ці чинники додали, що таке збільшення повстанцям зброї є одним із способів, якими Китай хоче протидіяти совєтській інвазії в Афганістані. Цю зброю доставляють до Пакістану, з яким Китай має добрі політичні та мілітарні відносини та де є сконцентровані тисячі афганських втікачів, серед них багато афганських повстанців.

Китайські урядові чинники відмовилися сказати скільки цієї зброї пересилають до Пакістану, або які роди зброї. Вони одначе, признали, що в Пакістані є китайські дорадники.

Американські урядові чинники у Вашінґтоні рішучо заперечують совєтським твердженням, що ЗСА доставляють зброю афганським повстанцям та вишколюють їх. Одначе, урядові чинники ЗСА твердять, що ЗСА та Китай можуть „розділити працю" — китайці доставлятимуть легку зброю афганським повстанцям, а ЗСА зорганізують консортіюм держав, які доставлятимуть важку зброю Пакістанові.

Від довшого часу ведуть переговори Америки й Пакістану в справі економічної та мілітарної допомоги, які затяглись з огляду на те, що Пакістан виявив потенціял продукувати атомову зброю та з огляду на недавні протиамериканські демонстрації в Пакістані, яким, на думку американського уряду, пакістанська армія могла запобігти.

Тепер китайці стараються полагодити американсько-пакістанські непорозуміння як теж вплинути на держави „третього світу" щоб навіть більше активно брали участь в політичному протисовєтському фронті.

НОВІ МАТЕРІЯЛИ ОЛЕСЯ БЕРДНИКА

Лондон (УЦІС). — Нещодавно на Захід продісталися нові матеріяли Олеся Бердника, між ними його довша праця „Пісня надземна" — філософські роздуми про суть земного буття і Божественного (вічного) життя та сили, які ними керують; „Заповіт Христа" (Послання другові), цикл вірщів „Закляття", присвячені Святій Україні, і його звернення до Росії п. н. „Терновий вінець України". Нижче подаємо уривки з цього звернення, а всі згадані матеріяли будуть опубліковані в журналі „Визвольний Шлях".

Олесь Бердник

Олесь Бердник, філософ і визначний письменник, автор численних книг для дорослих і дітей, народився в селі Валові Херсонської області. Бердник, колишній в'язень сталінських концтаборів (10 років), від 1971 року почав публічно виступати перед науковцями і студентами з доповідями на теми суті туземного і потойбічного життя. В 1973 році його виключено зі Спілки Письменників України, звільнено з праці, заборонено друкувати його книжки і піддано жорстоким переслідуванням. Після арешту Миколи Руденка 5-го лютого 1977 року Олесь Бердник очолив Українську Громадську Групу Сприяння Виконанню Гельсінкських Угод. 6-го березня 1979 року КҐБ заарештувало О. Бердника, а 21 грудня 1979 року його в Києві засуджено на шість років ув'язнення і три роки заслання.

„ТЕРНОВИЙ ВІНЕЦЬ УКРАЇНИ"

(Росії минулій, сучасній, грядущій — відкрите послання)

Росіє!

...325 років тому у Переяславі ми дали одне одному лицарське слово на побратимство, на єдність, на вірність. Кожен з нас від того тривожного дня посіяв безліч різних зерен у землю кількох поколінь.

Вже четверте століття, Росіє, ми йдемо спільним лачом, пожинаючи врожай, заповіданий прадідами. Який же той урожай?

На сцені соціяльного базару буде дана однозначна відповідь: Україна й Росія — рівні серед рівних, дві великі сестри, зростають, квітнуть і йдуть до сяючих вершин. Україна дає стільки-то сталі, чавуну та вугілля, хліба й сала, випускає ось таку лявіну книг, має стільки-то мільйонів студентів, учених та героїв праці.

Проте ці плякатні визначники, Росіє, втомили дух України. Вона відкидає їх з огидою і показує на своє чоло.

Глянь на моє чоло, Росіє, — ти побачиш **Терновий вінець!**

Так, результат багатовікової спілки наших народів — Голгофа України, — окраденої, замученої, оббріханої, розп'ятої.

Не поспішай лютувати, Росіє! Задумайся і згадай минуле: твоє духовне падіння і наша ганьба почалися в той день, коли ми, не розпізнавши гадючого духу московських тиранів, відкрили Золоті Ворота України для чужинецьких орд.

Що ж попливло крізь наші Золоті Ворота до тебе, Росіє, і що приплинуло до мене? Все відбувалося на історичному полі, нічого не можна приховати!

Ти отримала наші багатющі землі, Росіє, а на додачу — трудящі руки і мистецькі душі, рівних яким мало у світі. Ти безжально пожирала наші багатства і безсоромно смоктала творчий геній України, привласнюючи собі пріоритет і славу. Ти прикрила убогість та нікчемність своїх царів і опричників нашою піснею, нашою науковою думкою, звитягою наших лицарів. А натомість?...

(Закінчення на стор. 4)

ОН плянують робити натиск на СССР за порушення людських прав

Женева, Швайцарія. — Західні союзники в Комісії Прав Людини при Об'єднаних Націях плянують розпочати кампанію проти Совєтського Союзу за безнастанне порушування прав людини на конференції, яка має відбутися в наступному тижні.

Плянуються резолюції в справі совєтської інвазії в Афганістані та за депортацію проф. Андрея Д. Сахарова з Москви до міста Ґорького. Крім того ЗСА будуть настоювати на засуді Ірану за свавільне і брутальне вхоплення американських дипломатичних працівників в американській амбасаді в Теграні.

У програмі Комісії є такі справи, як Південна Африка, Чіле та Ізраїль, цебто їх здогадне порушування прав людини, одначе бльок західніх держав в Комісії буде настоювати на першенстві дебат над справою совєтської інвазії Афганістану, депортації Сахарова та переслідування представників правозахисного руху в СССР. Цього тижня західні члени Комісії переводять ряд стратегічних розмов про тактику цієї кампанії проти СССР та про те, хто має почати цю фронтову атаку. Коли йде мова про совєтський напад на Афганістан, то ініціюватиме виступ напевно якась із ісламських країн, а в справі Сахарова може бути кожна із західніх країн. Щодо Ірану, то майже певно, що американська делеґація піднесе справу ув'язнення американських закладників і в цьому матиме загальне попертя делеґатів усіх країн світу.

Підтримка для Закордонного Представництва Української Гельсінкської групи

Детройт. — Рада Прихильників УНР, що її головою є пані д-р Маруся Бек, рішила жертвувати для Закордонного Представництва Української Гельсінкської групи під проводом генерала Петра Григоренка 500,00 дол. і цю суму пані Маруся Бек передала в Ню Йорку особисто генералові Григоренкові у доказ бажання допомогти Гельсінкській групі в її боротьбі для добра українського народу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily exept Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Поворот до рекрутства

Ще 5 місяців тому президент Джіммі Картер заявив у своїй промові в невеличкому місті Айові, що поки він урядує — ні одна молода американська людина не потребує лякатися, що його чи її життя буде наражене у будь-якій війні за кордонами Америки. Але у своєму зверненні про Стан Унії Картер заговорив про можливість війни та заявився за відновлення скасованої в червні 1973 р. т. зв. „Селективної військової служби", себто установи, яка переводить реєстрацію всіх здатних до військової служби молодих людей від 18 до 26 року життя. Вправді Картер не проголосив ще рекрутації, але реєстрація потенціяльних членів всіх чотирьох родів зброї (наземне військо, летунство, морська фльота і морська піхота) — це виразний вступ і підготова до рекрутації.

Зворот у сторону сильної збройної сили на базі не добровільного зголошення, а примусового покликання, прийшов в наслідок совєтської інвазії до Афганістану у грудні минулого року. Та інвазія докорінно змінила всю настанову президента Картера до найважливіших питань закордонної політики. Наприклад, у своїй передвиборчій кампанії він обіцював скреслити з бюджету оборони 5 до 7 більйінів долярів, бо, мовляв, існує мир і Америці нічого не грозить. Але тепер зголосив до Конґресу військовий бюджет на 158 більйонів долярів, на 40 більйонів більше, аніж такий бюджет з першого року його урядування. У передвиборчій кампанії він застерігався, що Америка не посилатиме своїх військ на оборону Югославії, навіть тоді, коли б СССР захотів включити її у сферу своїх впливів. Згодом, після зустрічі з Тітом, він деклярував допомогу Америки для збереження югославської суверенности.

Картер заповідав, що відкличе американське військо з Південної Кореї — 33,000 вояків — і так само був прихильником зменшення американського війська у Західній Німеччині. Згодом відмовився від обох тих плянів. Хоч сам вихованець морської академії в Аннаполісі — був прихильником добровільної, а не примусової військової служби. Змінив свою думку, коли виявилося, що експеримент із скасування примусової рекрутації настільки послабив американську збройну силу, що коли Картер зголосив свою „доктрину", — за якою ЗСА збройно боронитимуть обшири Перської затоки, — то Совєтський Союз вже був сильніший кількістю наземного війська, числом підводних човнів, військово-морських одиниць, та числом далекобійних ракет. Ще у травні 1977 Президент у своїй промові в університеті Нотр Дам кепкував собі з тих, які, мовляв, очманілі страхом перед комунізмом, „готові кидатися в обійми кожного диктатора". Проте, після нападу СССР на Афганістан тепер він запевнив всебічну допомогу антисовєтському диктаторському президентові Пакистану і бажає тісної співпраці з усіма арабськими державами — продуцентами і експортерами нафти, без уваги на їхні здебільша диктаторські режими.

Наприкінці Другої світової війни в американській наземній армії служило близько 8 мільйонів осіб, а в морській фльоті 320,000, морській піхоті 205,000. Ще в 1976 році було в наземній армії 772,000 вояків, але вже в минулому році те число впало до 757,000 і фахівці ствердили, що число добровільців буде падати, а не зростати. Президент, кажучи про можливість рекрутації, не говорив ясно про жінок. Але не підлягає сумнівові, що їх будуть реєструвати й у випадку покликання до служби — будуть рекрутувати також молодих жінок, які служать вже в усіх сучасних арміях. До речі — за президента Ричарда Ніксона дві жінки стали першими в американській армії генералами.

„Коли хочеш миру — готуйся до війни" — казала староримська мудрість, яку, на жаль, теперішній Президент, та подекуди вже і його республіканський попередник Джералд Форд, призабули. І треба було тільки совєтської агресії до Афганістану, щоби пригадати собі це і щоби пізнати правду, яку десятки народів знали вже від 1918 року, а саме правду про російсько-большевицький агресивний експансіонізм з його завітньою ціллю „угробити" вільний світ і завести у всьому світі комуністичний рай. Як ув'язнення 50-ох американських закладників у Теграні протверезило широкі кола американського суспільства, надхнуло їх почуттям патріотизму і продиктувало стати солідарно за своїм Президентом, так совєтська інвазія до Афганістану протверезила державну верхівку у Вашінґтоні та об'єднала її в однозгідному переконанні, що треба збройної сили, здатної боронити інтереси батьківщини.

Добре поінформовані коментатори твердять, що Джіммі Картерові важко прийшлося говорити про можливість війни і примусової рекрутації. Але, якби це було можливе, то він напевно тепер „відкликав би" свій поцілунок з Брежнєвим у червні минулого року у Відні. Неприємна світлина, якої не повинно бути у родинному альбомі Джіммі і Розалін Картерів.

Европейські фізики протестують в справі Сахарова

Женева, Швайцарія. — У вівторок, 29-го січня, понад двісті фізиків, членів Европейського Центру для Нуклеарних Дослідів, заявило, що вигнання з Москви до міста Ґорького відомого фізика і оборонця прав людини Андрея Сахарова може мати поважні наслідки у встановленні зв'язків поміж науковцями зі Сходу і Західньої Европи.

У телеграмі до совєтського лідера Леоніда Брежнєва, науковці наголошують факт, що совєтський уряд своїм вчинком виказав: „скандальне непошанування найбільш основних прав людини".

Цей вчинок може лише пошкодити встановленню зв'язків поміж науковцями зі Совєтського Союзу та Західньої Европи. „Цей імпакт зокрема сильно відчувається між науковцями із Европейського Центру для Нуклеарних Дослідів, де наші совєтські колеги нав'язали співпрацю в ділянці нуклеарної фізики, — домени в якій Андрея Сахарова визнано майстром", — підкреслено в телеграмі.

Водночас копії телеграм вислано до д-ра Сахарова і Анатолія П. Александрова, голови Академії Наук СССР.

Поміж цим особами, які підписали телеграму, були такі науковці, як: Миррі Ґелл-Ман, американець, який здобув премію Нобеля у ділянці фізики в 1969 році, і Жак Пренткі, голова департаменту теорії в згаданому центрі для нуклеарних дослідів.

Володимир Косик

ЕКОНОМІЧНА КРИЗА В СССР І САТЕЛІТАХ

(І)

Про економічну кризу в західніх розвинених державах багато пише західня преса. Дехто думає, що в соціялістичних країнах, тобто в СССР і сателітах кризи немає. В дійсності також і в тих країнах існує економічна криза, хоча вона має дещо інший характер (наприклад, там офіційно немає безробіття) і тому ми говоритимемо про кризу, пов'язану зі скороченням енерґетичних ресурсів. Йдеться про ніщо інше як про поширення нафтової кризи, що виникла в наслідок дестабілізації на Близькому Сході й великої підвишки цін на нафту країнами-продуцентами.

Це питання має першорядне значення, бо криза енерґії в тих країнах може принести неочікувані політичні наслідки, включно з послабленням режиму, зниженням життьового рівня, зростанням незадоволень серед населення тощо.

Виразні познаки енерґетичної кризи в соціялістичних країнах появилися давніше, але в першій половині 1979 року про неї вже голосно говорили, наприклад, соціялісти в Польщі. В липні цього ж року Рада міністрів СССР прийняла постанову „Про заходи по скороченню втрат тепла в будинках житлово-цивільного і виробничого призначення і теплових мережах" („Радянська Україна" з 5 липня 1979 року). Цією постановою зобов'язано всі інстанції уряду і партії в усіх союзних республіках підготовити будинки, споруди і теплові мережі у використання в зимових умовах, розробити в кожному підприємстві плян заходів на 1980 рік і наступні роки з метою скоротити втрати тепла і „нормативного витрачання палива в усіх експлуатованих будинках, спорудах і теплових мережах".

Одночасно нові будови мусять підлягати „вимогам по тепловому захисту". Крім цього, згадані інстанції мали розробити заходи по впорядкуванню витрачання гарячої води на комунально-побутові потреби з метою припинення її нераціонального споживання". Одночасно доручено збільшити виробництво й примінення матеріялів й устаткування необхідних для зменшення витрат тепла (теплоізолятори, ущільнюючі, герматизуючі матеріяли тощо), а також „арматури, приладів і устаткування для ручного і автоматизованого реґулювання споживання тепла і гарячої води". Очевидно, пороблено теж відповідні заходи, щоб урегулювати виробництво й розподілення „паливоенерґетичних ресурсів".

Та ці ресурси не є необмежені. Покищо Совєтський Союз може навіть експортувати нафту, чи взагалі енерґію. Але згідно з твердженням польського професора Копецкого, СССР опиниться у дефіцитовому стані в 1980 роках, бо, не дивлячись на збільшення нафтових джерел, совєтська індустрія потребуватиме щораз то більшої енерґії. Вже, мабуть, у 1985 році СССР буде примушений імпортувати енерґію.

Можна собі уявити, які це може мати наслідки, коли Москва отримує тепер з експорту нафти 40 відсотків своїх девіз (закордонної валюти).

Якщо Совєтський Союз втратить це поважне джерело приходу валюти, якою він платить за імпортовані вироби, йому залишиться один з двох виходів: або більше узалежнити себе від позичок і фінансової допомоги Заходу з усіма їх політичними наслідками, або зменшити ритм розвитку своєї економіки і в такий спосіб зменшити потреби енерґії, а це значить зменшити можливості споживання й тим самим стримати розвиток життьового рівня, що в свою чергу може викликати поважні незадоволення серед населення.

Також подорожіння нафти на Заході має вплив на ціну нафти в СССР. Уже в 1975 році Москва накинула сателітним державам нову методу калькуляції цієї ціни, яку зближено до ціни, практикованої на Заході. Крім цього совєтський уряд рішився зменшити вивіз нафти до сателітних країн, а якщо не зменшити, то не збільшувати експорту, тоді як потреби цих країн щодо енерґії постійно зростають.

До цього, вже тепер Мадярщина платить Москві за нафту долярами, а не розраховується в рамках грошових операцій Ради Економічної Взаємодопомоги, чи „соціялістичної економічної інтеґрації". Правдоподібно й інші сателітні держави будуть примушені „потиху" платити Москві за нафту долярами.

Економічні труднощі в соціялістичних країнах зростають. З початком листопада голова польського уряду Ґерек, заявив, що він не забуває про труднощі з помешканням для родин, з постачанням харчів, про черги перед маґазинами, про переривання електричного струму тощо. В грудні він сказав, що населення мусить привикнути до ще більших зусиль і жертв.

(Продовження буде)

М. Петрович

ФУНДАЦІЯ БРАТСТВА СВ. СИМОНА В ПАРИЖІ

Уже від років в Парижі існує Братство св. Симона, якого невсипущим головою й енерґійним промотором є Петро Антонович Плевако. Завдяки цьому Братству та зусильній праці його голови вдалося тут, у цьому місті, купити церковний православний дім, у якому поміщається церква та Бібліотека ім. С. Петлюри, як і відповідно вивінувати церкву.

Сьогодні Петрові Антоновичу Плевако добігає ось 92 роки. Але він ще повний енерґії працює на громадському та церковному полі й зокрема опікується своєю дитиною — Братством св. Симона. Бажаючи привести до пожвавлення діяльности Братства, Петро А. Плевако разом зі своєю дружиною Марією заснував при Братстві св. Симона Фундацію їхнього імени, вкладаючи у цю Фундацію капітал у висоті 250,000 французьких франків.

Згідно з комунікатом Братства св. Симона в Парижі, цей капітал у формі цінних паперів має бути непорушним, а відсотки з нього йтимуть на українські патріотичні цілі. Згідно з волею Петра й Марії Плеваків, метою Фундації є такі три найважливіші завдання:

— Подбати про те, щоб українці на чужині відповідно вшанували світлу пам'ять Головного Отамана Симона Петлюри, та значення й вагу його чинів для історії України. З фондів Фундації будуть фінансовані різноманітні імпрези та доповіді, присвячені Симонові Петлюрі.

Фундація ім. Петра і Марії Плеваків ставить собі за мету далі опікуватися українською православною церквою в Парижі та посилювати її діяльність на терені Франції.

— Фундація хоче всіма силами допомагати також українським політв'язням, запроторенним совєтським окупантом до тюрем, концтаборів та психолікарень.

Керівником Фундації є Петро Антонович Плевако, а допомагає йому в цьому Управа Братства св. Симона, головою якої також є Петро Антонович.

Крім того існує ще й Контрольна комісія, що займається контролею прибутків та витрат.

Найвищим органом Фундації є Надзірна Рада, обрана братчиками Братства св. Симона.

У Комунікаті Братства св. Симона, нещодавно проголошенім, закликається усіх, зацікавлених працею Фундації, ставати її членами. Фундаторами будуть ті, хто складе на потреби Фундації по 50 дол., а меценатами, хто пожертвує по 100 дол.

Патріотичний почин Петра Плевако, зокрема його щедрий дар на Фундацію в сумі 250,000 франків — заслуговує на велику увагу. Не багато бо в нас таких людей старшого віку, які не тільки своєю працею, а й своїм капіталом причинюються до зміцнення нашої національно-визвольної боротьби.

Петро Плевако, який вже десятки років працює на церковно-громадській ниві, закладаючи Фундацію, показав, що для добра української справи він не жаліє запрацьованих за час свого життя грошей. Його приклад гідний наслідування.

Незвичайний ювілей фундаторів

Водночас Петро Іванович Плевако та його дружина Марія обходять дуже рідкісний Ювілей — 68-річчя свого подружжя. Бувають часто срібні та золоті подружні ювілеї, проте не часто подружжя доживає майже 70-річного ювілею. Свої молодечі роки прожив Ювілят на романтичному хуторі над річкою Оскіл на Харківщині. У нього було чотирьох братів, серед них і відомий літературознавець Микола Плевако, який загинув у совєтському концтаборі, коли при владі був Сталін. Вчилися вони в харківській 2-ій гімназії, а згодом, по закінченні цієї школи в Харківському університеті.

Петро Плевако одружився з Марією Абрамовою. Після програних визвольних змагань Петро Антонович Плевако разом з дружиною опиняється спершу у Відні, а згодом в Парижі, де після деякого часу закладає своє Бюро подорожей і при тому віддається громадській праці.

„Я не пам'ятаю, коли і як ми стали свідомими українцями, — пише Петро Плевако у вступі до праці про свого брата Миколу, що появилася в Парижі. —

Думаю, що це був спочатку стихійний вияв нашого внутрішнього українського світу, який зформувався у побутовій атмосфері діда Павла, чарівних околиць Дворічної і українських пісень тітки Ганни Павлівни."... А згодом ці патріотичні українські почування у братів Плевако зміцнилися під впливом знайомства з такими видатними українськими діячами, як: професор харківського університету М. Сумцов, проф. Єфремов, Микола Грінченко.

Орися Судчак

„В ОБОРОНІ УКРАЇНСЬКОЇ СПРАВИ"

Американське видавництво „Кристофер Паблішинг Гавз" видало збірник англомовних писань Романа Рахманного. Заголовок — IN DEFENSE OF THE UKRAINIAN CAUSE — дуже влучно з'ясовує зміст і характер цієї 300-сторінкової книги великого формату. Читачі декількох національностей і відмінних поглядів знайдуть у цій книзі відповіді на багато питань щодо минулої та сучасної боротьби українського народу за свою державність.

Читачі старшого покоління відсвіжать у своїй пам'яті подвиги Української Повстанської Армії. Читачі молодшого покоління дізнаються про те, як не зважаючи на всі перешкоди, вісті про героїчну боротьбу УПА та всього визвольного руху в Україні помалу проникали у часописи й журнали Англії, Голляндії, Швайцарії, Швеції, Америки й Канади.

Є в цій книзі нариси спеціяльної історичної вартости, як, наприклад, перший у чужоземних публікаціях опис битви відділу УПА на Лемківщині, де згинув заступник міністра оборони комуністичної Польщі ген. Кароль Сьвєрчевський. Або — зміст відкритого листа українських політичних в'язнів з концтабору в Мордовії до Об'єднаних Націй. Ця стаття прорвала стіну мовчанки в англомовній пресі тоді, коли вільний світ не хотів навіть вірити у можливість існування концтаборів на території Росії!

Читачки зокрема будуть вражені розповіддю Романа Рахманного про небуденні подвиги жінок, матерів і сестер ув'язнених українських патріотів, а втім і вільнодумців інших народів.

Велику частину книги „В обороні української справи" займає обговорення становища і виглядів української культурно-національної меншости в державах вільного світу, а зокрема у Канаді.

На запитання, що саме спонукало його шукати нових можливостей для просовування української державницької тематики в чужомовні видання, Роман Рахманний відповів:

„Спонукала мене головно думка про тих українців і українок, що в обороні української справи жертвували своєю особистою свободою і життям... Я хотів розповісти чужинцям саме про них і, таким чином, нагадати світові Україну — цю справжню „забуту барикаду" вільного людства... Я пробував сказати правдиве слово за всіх тих, кому ворог насильно замкнув уста... Я намагався довести до відома чужих суспільств думки, слова і вчинки тих українських патріотів, імена яких залишилися б невідомі без такої допомоги вільних українців... Користуючися подвигами українських борців — бойовиків ОУН, вояків УПА і політично свідомих патріотів на рідних землях, я силкувався вивести українське державницьке питання на чужомовний форум, як живу і пекучу вселюдську справу...".

Видані в одній книзі англомовні писання Романа Рахманного далі будуть допоміжним засобом у досягненні тієї самої мети. Якщо ми з вами, дорогі читачі, не пожаліємо своїх зусиль та поширимо це видання серед читачів молодшого покоління, тоді подвиги оборонців української справи не забудуться ніколи... Навпаки, вони далі формуватимуть громадську думку нашого і чужих суспільств.

Цю книгу Р. Рахманного можна придбати, замовляючи її у будь-якій книгарні або безпосередньо у видавництві. Назва і адреса: In Defense of ukrainian Cause by Roman Rakhmanny (edited by Stephen Olynyk), Cloth — $12.95. The Christopher Publishing House, 53 Billing Road, North Quincy, Mass. 02171.

Владика М. Марусин відвідав українців у Скандинавії

Єпископ Мирослав Марусин, Апостольський візитатор для українців в Европі, з постійним осідком у Римі, відвідав від 28-го грудня 1979 до 8 січня ц. р. невеличкі, але гарні українські громади в Данії, Норвеґії і Швеції — в Копенгаґені, Ослью, Люнді і багатьох інших містах і містечках.

У тих громадах є українці не тільки з Галичини, але й з Волині, Поділля, Київщини, ба навіть з Бачки і Боснії. Владика Мирослав Марусин щорічно відвідує ті громади, які замалі, щоби мати власного постійного духовника. Як відомо, Апостольським візитатором для українців в Европі був славної пам'яті Архиєпископ Іван Бучко, який у тому характері заслужився не тільки для створення цілої сітки українських католицьких єпископатів в кількох державах Західньої Европи, але й для заснування пре важливих центрів української культури.

Юл. Мовчан

З ПОДОРОЖНІХ НОТАТОК

(6)

НОВА ЗЕЛЯНДІЯ — „ОВЕЧИЙ РАЙ"

„Ми, новозеляндці, не вважаємо себе расистами, але ми також не є за тим, щоб пізніше з чорними мати такий самий клопіт, який тепер маєте з ними в Америці. Чи ви хочете, щоб наша прекрасна країна, землі якої так рясно були политі кров'ю і потом наших батьків і предків, стала „другою Америкою" в Південному Пацифіку"?

Наш співбесідник був так захопився своєю „лекцією", що хотів ще її продовжувати, але наспів автобус, який мав нас завезти, щоб ми поглянули на іншу атракцію цього незабутнього міста.

На нашу думку, певне упередження до неґрів з боку деяких (а може й багатьох) новозеляндців, правдоподібно, пояснюється не так їхньою расовою нетолерантністю, як скорше їхнім англійським консерватизмом. Нам сказано, що новозеляндські англійці чомусь хочуть бути більшими „англійцями", ніж навіть самі англійці в Англії. Що це так, про це може свідчити такий приклад: не тільки в неділю, але також в суботу в Новій Зеляндії всі підприємства, включно з ресторанами та кінотеатрами замкнені, чого вже давно немає у Англії.

Скільки українців у Новій Зеляндії?

Їдучи до Нової Зеляндії, ми не були певні, чи в цій країні взагалі хтось проживає з українців. Не пригадую, щоб про це щонебудь писала українська преса.

Але прибувши до цієї „овечим молоком" политої землі, ми вирішили попробувати розшукати когось з українців. Але як це зробити? Наш провідник був безсилим чимнебудь допомогти нам у цій справі. Тоді Олені, дружині автора цих рядків, прийшло на думку подивитися до телефонічної книжки. Адже місто, в якому ми приземлилися — Окленд, найбільше місто Нової Зеляндії: воно нараховує понад 800,000 населення, тобто, майже третину населення цілої країни. І тому, де-де, але тут напевно подано назву бодай однієї якоїсь української установи — народного будинку, церкви, клюбу і т. д. Але ми помилялися. У дійсності в цій доволі грубенькій книжці не було жадної назви, яка починалася б словами „Юкреніен". Значить, якщо тут навіть нема ніякої української установи, то напевно їх і нема також по інших містах.

Але тоді ми спробували ще один трюк — переглянути прізвища. Знайдемо якесь „типове" українське прізвище, то й потелефонуємо. Бож не може якийсь англосакс чи данець мати прізвище, яке кінчалося б на „енко": мусить бути якийсь, як казав Остап Вишня, — „чухраїнець" або людина, яка має щось спільного з ним. І ми знайшли прізвище „Василь Сергієнко".

Зателефонували. Озвався привітний голос уже не молодої людини. Так, очевидно, він українець. Радо хотів би з нами побачитися й обмінятися бодай кількома реченнями, бо „наших людей тут майже нема". І тому цей, ще наш незнайомий сказав, що попросить свого сина Гриця аби він по можливості скорше за нами поїхав.

Не минуло може й пів години, як до нашої кімнати в готелі прибув Гриць — 33-річний „парняга", який, хоча вже народжений на еміґрації, проте говорив доброю українською мовою. Він нам розповів, що має троє дітей — Наталку, Миколу та Анну, а також молодшого брата Володимира, який тепер десь виїхав в подорож до Европи. Всі вони живуть „не погано", хоч, мовляв, дехто каже, що в Америці наші люди живуть „ще краще"...

Так несподівано за дружньою балачкою ми дісталися в Авондейл (передмістя Окленду) до дому його батька. 70-річний Василь Сергієнко, вже пенсіонер, разом з своєю дружиною Ольгою радо нас привітав. Хата невеличка, але чепурна з усіма вигодами. Родом вони з Полтавщини і до Нової Зеляндії прибули десь років 28 тому на виклик одного земляка, який потім десь виїхав до Америки ...

— Все добре, можна б спокійно доживати віку, хоча наше життя тут скучне, бо нашого національного замало...

Розпитую, чи є тут якась українська організація і взагалі, скільки тут українців?

— Наших людей тут є мало тепер, — каже Василь. — А хоча вони і є, то порозсівалися. Дехто ще проживає в столиці цієї країни Велінґтоні, дехто в Роторуа, але скільки тут нас всіх, Бог один знає! Є тут один український православний священик, а також російський православний священик, але я волію піти інколи на Богослуження до грецької православної церкви ніж вислуховувати єдинонеділимські теревені русского „батюшки"...

Потім, подумавши, наш господар додав:

— Але щодо матеріяльного забезпечення, то Нова Зеляндія добра країна для убогих, бо праці тут багато, і той, хто не ледар, може тут доробитися... Лікарська обслуга також стоїть високо.

Між тим, із книги „Українці в Австралії", виданій 1966 року в Мельборні, довідуюся, що в післявоєнні роки також до Нової Зеляндії еміґрувала деяка частина українців. Так, після 38- денної тяжкої подорожі з Трієсту, 28-го червня 1949 року до Велінґтону прибув перший транспорт українців у кількості 90 осіб. Другим транспортом до Нової Зеляндії, 18 жовтня 1950 року, під керівництвом п. Макара Ілляшенка прибуло 30 українців. Нарешті, рік пізніше з Европи, прибув ще один транспорт, в якому поруч інших національних груп, приїхали також 30 українців.

Пізніше поодиноко прибули ще й інші українські родини, разом, може 50 осіб. Отже, в цілому під кінець 1959 року до Нової Зеляндії прибуло приблизно 300 українців. Серед них були люди різного територіяльного походження, різних кваліфікацій та віку, як також майже по половині католиків та православних. Де вони тепер? Чи мають якусь організацію? А, може, дійсно „порозсипалися" й „порозсівалися": старі вимерли, а молоді... можна тільки догадуватися, що могло статися з молодими в чужому морі...

(Продовження буде)

Вандали напали на редакцію „Українського Життя"

Вид побитих машин „Українського життя" в Чікаґо

фото О. П.

Чікаґо (Ол. Пошиваник). — В перший день Різдва, 7-го січня 1980 р., вечором до канцелярії редакції двотижневика „Українське життя" в Чікаґо „завітали" не колядники, не посівальники — до редакції закралися вандали, які побили адресографні машини та інше.

Також забрано, між іншим, українську машинку до писання, кореспонденцію 1978-79 років та різні папери з одного бюрка. На іншому бюрку залишилися не торкані готівка і кілька чеків. Посередині канцелярії підпалено купу паперу.

Після отримання анонімного телефонного повідомлення, поліція приїхала і погасила ще не розгорілу пожежу у канцелярії. Ніхто не взяв на себе відповідальности за той „геройський вчинок" у відношенні до української преси у вільному світі. Арештів покищо не було.

Двотижневик „Українське життя" виходить вже 24 роки. Хоча останнім часом анонімні телефонічні погрози до редакції збільшилися, керівництво чікаґського двотижневика твердить, що далі провадитиме працю й свобідно інформуватиме українську громаду у вільному світі.

Вельмишановному й Дорогому

ген. Петрові Григоренкові

голові Закордонного Представництва Української Гельсінкської Групи

бажаємо

скорого видужання та нових міцних сил для оборони прав людини й нашого народу.

ДРУЗІ

Владика Константин рукоположив диякона Володимира Пашка у Трої

Трой, Н.Й. — ВПреосвященний Архиєпископ Константин з Чікаґо на храмовому празнику св.о. Миколая в Трої рукоположив у дияконський сан активного члена парафії, іподиякона Володимира Пашка. Це було великим днем для Володимира Пашка, який народився 18-го січня 1933 року в селі Вершина, Запорізької области. У 1943 році виїхав на Захід, де в Нюрнберзі три роки студіював у Богословській школі УАЦ. Переїхавши в 1954 р., до Америки, закінчив тут політехнічну школу, працював машино-будівельним інженером в ІБМ у Гадсоні. Пан Пашко оженився з Катрею з Халецьких, має сина Степана.

В неділю 16-го грудня м.р. Владика Константин прибув до храму св.о. Миколая о год. 9:30 вранці, де при вході вітали його квітами діти недільної школи, хлібом і сіллю — голова параф. уряду В. Базар та о. парох Олексій Лімонченко з хрестом і свяченою водою. Владика відправив Архиєрейську Службу Божу в сослуженні о. декана Є. Нарушевича з Геркімеру, місцевого о. пароха О. Лімонченка, о. М. Сарамахи з Ютики; дияконував В. Пашко; було шість молодих прислужників. Співав мішаний церковний хор під проводом мгр Анни Базар.

Після св. Євангелії Владика Константин виголосив проповідь про християнську віру, навчаючи, що для нашого щастя в дочасному житті необхідна сильна віра, що допомагає нести тягарі й удари життя, дає відповідь на життєві проблеми, дає моральну силу протиставитися злу та веде до вічного щастя-злуки з нашим Творцем. Ослаблення чи затрата віри спричинює втрату рівноваги духа, відхід від шукання духових вартостей, невміння розрізнити, що головне, а що другорядне в житті людини. Владика закликав твердо стояти у вірі, підтримувати тих, що захиталися.

Після освячення Святих Дарів Владика рокоположив у сан диякона іпо-диякона В. Пашка. Чин рукоположення був незвичайно зворушливий: при співі хору „Святії мученики", „Слава Тобі, Христе Боже", „Ісаіє ликуй" священики провели кандидата тричі навколо престолу. Владика покрив омофором голову кандидата, благословив, кладучи руки на голову при співі „Киріє елейсон"; потім Владика поклав на плече орар і виголосив „Аксіос" (гідний); священики тричі проголосили „Аксіос", а за ними хор.

Владика звернувся із закликом до присутніх бути сіллю землі та привітав нововисвяченого диякона Володимира; бажаючи йому душевного вдоволення з праці на Господній ниві. Св. Літургію закінчено многоліттями Ієрархії УПЦ, священикам, парафіянам і новому дияконові.

В залі парафіяльного Українського Дому відбувся святочний бенкет при участі гостей, переважно з Ютики, і парафіян. При головному столі засіли: Владика, вищезгадані священики, також місцевий український католицький парох о. Ілля Кокош, нововисвячений диякон Володимир Пашко і паніматки. Господарем бенкету був Е. Кулик. З привітами виступили: о. декан Є. Нарушевич, о. М. Сарамаха та інші. При кінці Владика підкреслив, що українська парафія в Трої була перша в цілій околиці, з якої вийшли два єпископи, один священик і один диякон. Він закликав троянських парафіян дальше працювати для добра Української Православної Церкви.

Настоятель о. Олексій Лімонченко подякував Владиці, священикам, гостям і всім парафіянам за численну участь і співпрацю у приготування храмового свята. Бенкет закінчено загальним свпівом „А хто, хто Миколая любить".

інж. Михайло Герець

Голляндська королева Юліянна проголосила свою абдикацію у користь дочки

Амстердам, Голляндія. — У четвер, 31-го січня ц. р., увечері, королева Голляндії Юліянна заявила, що у її 71-ий рік народин, 30-го квітня ц. р., вона зречеться з престола у користь своєї дочки, принцеси Беатрікс.

Це вона заявила у своїй промові, в Соестдійк палаці, звертаючись до всього голляндського народу, такими словами: „Якщо приходить вік старіння, людина — швидше чи пізніше, усвідомлює собі, що в неї уже немає давньої сили, щоб, як колись, виконувати свої обов'язки. Бо надходить хвилина, що ви не можете брати на себе своєї недавньої відповідальности. Відчуваю, що моє рішення правильне — і вірю, що ви це зрозумієте".

Королева, час володіння якої, на протязі трьох декад, після руїнницького знищення Другою світовою війною, позначився швидким відродженням і зростом індустріяльної і торговельної мережі, — у своїй чотирихвилинній промові, яка передавалась голляндською телевізійною станцією, сказала: „Принцеса приготована прийняти ці обов'язки і вона їх прийме".

Заява королеви, яка збіглася з датою 42-их уродин принцеси Беатрікс, здивувала 14 мільйонів слухачів, бо небагато з них припускало, що вона абдикує з престола після свого 31-річного володіння, зокрема після її минулорічних слів, коли вона заявила, що не швидко покине королівський престіл.

Андреас ван Агт, прем'єр-міністер Голляндії висловив свої сподівання, що голляндський народ обдаровуватиме такою ж самою любов'ю і пошаною принцесу Беатрікс, майбутню королеву, якої зазнала королева Юліянна від часу, коли після Королеви Вільгельмеліни, 4-го вересня 1948 року, вступила на престіл.

Голляндські коментатори вважають, що коли принцеса Беатрікс стане королевою — в економічній і суспільній стабільності не наступить ніяка зміна.

З цим моментом, коли принцеса Беатрікс вступить на голляндський престіл, її 12-річний син принц Віллем Александер стане престолонаслідником і евентуально відтак першим голляндським королем від смерти Вільгельма III у 1890 році.

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Незабутнього МУЖА

бл. п.

ПАВЛА КУЗЬМЕНКА

буде відправлена

СВЯТА ЛІТУРГІЯ

**в суботу, 16-го лютого 1980 року
у православній церкві св. Марії
в Аллентавні, Па.**

Дружина АНАСТАЗІЯ КУЗЬМЕНКО

З правдивим жалем повідомляємо, що 31-го січня 1980 року, помер у Філядельфії, Па., на 84-му році життя

бл. п.

ІВАН ПОРИТКО

голова Видавничої Кооперативи „Червона Калина", активний учасник Українських Визвольних Змагань в рядах УСС, поручник УГА, кооператор-економіст, видатний український громадський діяч.

•

Сердечне співчуття ВП. Дружині п-ні Оксані і цілій Родині.

ДИРЕКЦІЯ ВИДАВНИЧОЇ КООПЕРАТИВИ „ЧЕРВОНА КАЛИНА"

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що 1-го лютого 1980 року, з волі Всевишнього, відійшла у Вічність в Торонті, Канада, на 84-му році життя,

наша Найдорожча МАМА, БАБЦЯ І ПРАБАБЦЯ

бл. п.

МАРІЯ ПОЗНАХІВСЬКА

ПАНАХИДА відбулася в понеділок, 4-го лютого 1980 року.

ПОХОРОН — у вівторок, 5-го лютого 1980 року, о год. 8:30 рано, з катедри св. Йосафата, а відтак на цвинтар Парк Лавн в Торонті, Канада.

У глибокому смутку:

сини:
ВОЛОДИМИР з Родиною в ЗСА
ЯРОСЛАВ з дружиною і дітьми в Канаді
ОРЕСТ з дружиною і дітьми в Німеччині
Ближча і дальша Родина в Канаді, Америці, Україні та Польщі

В ДВАДЦЯТЬ ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
моєї Незабутньої МАТЕРІ

бл. п.

ОЛЕКСАНДРИ з ЛІНИЦЬКИХ МАРКОВИЧ

був. артистки ЛАВРОВСЬКОЇ

буде відправлена

ПАНАХИДА

**в неділю, 10 лютого 1980 р., о год. 11:10 рано
в катедральному храмі Непорочного
Зачаття Пречистої Діви Марії**
816 N. Franklin Street, ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па.

До участи в Панахиді сердечно запрошую Приятелів, Артистів, Учнів, Знайомих.

Проф. ЗОЯ МАРКОВИЧ — донька

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого Дорогого і Незабутнього
БАТЬКА І ДІДУСЯ

св. п. д-ра мед.

ІВАНА ПОДЮКА

будуть відправлені
**дня 6-го лютого 1980 року
СВЯТІ ЛІТУРГІЇ**

**в соборі св. Софії в Римі, Італія;
в церкві св. І. Хрестителя в Сиракюзах, Н. Й.;
в Едмонтоні, Канада і в Перемишлі, Польща**

Рідних, Друзів і Знайомих, просимо помолитися за Його душу.

Д-р ГАЛИНА ПОДЮК-КЛЮФАС
— донька з Родиною

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що 31-го січня 1980 року, з Волі Всевишнього, несподівано, відійшов у Вічність, на 85-му році життя

наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ, БРАТ і ШВАҐЕР

бл. п.

ІВАН ПОРИТКО

поручник УСС, кооператор та суспільно-громадський діяч.

ПАНАХИДА в понеділок, 4-го лютого 1980 року, о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Насевичів при 109 Іст Тейбор вул., Філядельфія, Па.

ПОХОРОН відбудеться у вівторок, 5-го лютого 1980 року, о год. 8:15 ранку, з того ж похоронного заведення до церкви Христа Царя, 16-ій і Каюґа вул. у Філядельфії, Па., а звідти на український цвинтар у Факс Чейс, Філядельфія, Па.

Горем прибиті:

дружина — ОКСАНА
син — ЮРІЙ з дружиною ГАЛЕЮ
внуки — АНДРЕЯ, ЮРЧИК
брати:
в ЗСА — РОМАН, ДАМ'ЯН і БОГДАН
в Україні — ПЕТРО, ГРИГОРІЙ і КОНСТАНТИН
сестра — МАРІЯ з родинами
шваґри:
д-р ОЛЕГ КУДРИК з дружиною ЗЕНЕЮ
і БОГДАН КУДРИК
шваґерка — МЕЛЯНІЯ ҐАПИШИН з дітьми

•

Згідно з волею Покійного, замість квітів, просимо складати пожертви на Українських Воєнних Інвалідів або на ЗУАДК.

Пам'яті Петра Мудрого — українського патріота і союзового діяча

У навечер'я Різдва Христового, 6-го січня ц.р., коли вщерть виповненій церкві св. Володимира у Віндзор (Канада), вірні взносили могутню пісню надії „Бог Предвічний народився", тоді Всемогучий Господь забрав до себе одного з них — св. п. Петра Мудрого, як широко була відома постать Покійного, так швидко пронеслася вістка про його смерть. Від Ванкуверу до Ню Йорку, а то ще дальше. Відійшла у вічність людина, якої брак довго відчуватиме українська спільнота в Канаді.

Похоронні обряди почалися в похороннім заведенні Сутон, звідкіля тіло Покійного перевезено до церкви св. Володимира і Ольги, а відтак при великому здвизі народу, 10-го січня ц.р., похоронено на цвинтарі Інтермент у Віндзорі, Канада.

Похоронних обрядів довершив о. Василь Дзюрман. На цвинтарі при відкритій могилі прощали Покійного Павло Дуда — від місцевої громади; мгр Іван Мастикаш з Торонто від Головної Управи УНО, Визвольного Фонду та ПУН; Василь Кей із Філядельфії від односельчан.

Учасники похоронів, не зважаючи на працюючий день, заповнили простору залю УНО, де відбулася тризна. На звернення Ярослава Партики, який проводив тризною, один по одному промовці змальовували своїми словами життьовий шлях Покійного. Іван Кріль із далекого Калгарі, а теж само Ярослав Базюк із близького Детройту вказували у своїх згадках на рідне село Покійного — Жеребки на Скалатщині, де 17-го серпня 1912 року народився та провів молоді роки св. п. Петро Мудрий. Родина Мудрих була провідною у суспільно - громадській праці не лише в Жеребках, але цілій околиці. Батько покійного Віктор звільнений із довголітнього ув'язнення в Березі Картузькій, жорстоко скатований негайно помер. Молодий Петро одружився із Юлією з Назаревичів продовжував працю свого покійного батька, активізуючись у всіх ділянках суспільного життя свого села, а зокрема в ОУН. Загрожений польською поліцією він виїхав 1937 року разом з дружиною та однорічною донею Ніною до Канади. Спершу поселився накоротко в Саскачевані, а згодом переїхав до провінції Квебек. Повних десять років проживав у Торонто, а від 1952 року в Віндзорі. Тут померла в 1968 році його дружина Юлія, відома суспільно-громадська діячка не лише серед жіноцтва, але взагалі в громадському житті. У Віндзорі проявив себе покійний Петро провідним суспільно-громадським діячем далеко поза своєю громадою.

Мгр Євген Мастикаш, промовляючи від Головної Управи УНО, Українського Визвольного Фонду та ПУН, підкреслив відданість св. п. Петра Мудрого українській державницькій ідеї та праці для неї очолюваної Організацією Українських Націоналістів, його динамічну діяльність та послідовність. Покійний брав участь у Великому Зборі ОУН, також у відзначенні роковин смерти полк. Євгена Коновальця на могилі в Ротердамі, святкуваннях в Аргентині та інших діях ОУН. За його відданість та діяльність наділено його почестю Члена Сенату ПУН.

Св. п. Петро Мудрий

Василь Папіж коротким словом змалював діяльність Покійного для Українського Народного Союзу. Св. п. Петро став членом УНС внедовзі після приїзду до Канади, як також ціла родина. Зокрема він проявив себе найбільше у Віндзорі, очоливши 341-ий Відділ. Він втішався поважними успіхами організування нових членів. Був делегатом на кількох конвенціях УНС, працював у різних комісіях (на 29-ій — член виборчої комісії). В Окружному Комітеті Відділів УНС в Детройті довгі роки аж до самої смерти займав пост містоголови. Повних 25 років союзове життя в Південному Онтаріо було під його проводом.

Близькі громадські співробітники св. п. Петра Мудрого вказували на окремі ділянки праці в місцевих установах. Павло Дуда — Кредитова Спілка, УНО, КУК; Павло Масний — Т-во Українських Купців, Промисловців і Професіоналістів, Українських Ветеранів; Б. Федчун і п-ні Войтович — ОУК, Суспільна Служба „Золота Згода" та інші. Майже кожний промовець зупинявся над духовими вартостями Покійного, як людини незвичайно тактовної, вирозумілої, а понадусе доброзичливої та жертвенної на суспільно-політичні потреби.

Покійний осиротив доньку Ніну замужню Недін та троє внуків. Особливо трагічно відчула смерть Покійного його сестра Маруся Партика, що заледве кільканадцять днів тому приїхала з рідних Жеребок відвідати брата. Болючу вістку привезе зі собою в Україну для брата Миколи та сестри Галі Городенчук.

Петро Назаревич, один із найближчих свояків та співробітників св. п. Петра Мудрого, а також Дональд Недін — зять, висловивши подяку учасникам похоронів за вияв пошани Покійному. Всупереч намірів родини, замість квітів на свіжу могилу, учасники похоронів склали датки на суспільні цілі, з чого приділено: по 100 дол. на Патріярший Фонд, „Новий Шлях" та Український Визвольний Фонд; на III-ій том збірника „Шляхами Золотого Поділля" 175 дол. та „Жіночий Світ" 32 дол.

З гірким жалем у серцях розходилися поволі учасники цього боляче-жалобного обряду, кожний із них з постановою, що Покійного згадуватиме в молитвах і пам'ять про нього зберігатиме на віки.

В.П.

Петро Фавстович Стрижовець

Після довгої й важкої недуги, 1-го вересня 1979 р., відійшов у вічність відданий довголітній дириґент церковного хору, дяковчитель української православної парафії св. о. Миколая у Трої, сл. п. Петро Фавстович Стрижовець. Він народився 15-го серпня 1902 року у Володимирі Волинському, де закінчив 5-річну початкову школу. Перша світова війна перервала науку, тому молодий і здібний Петро продовжував її самоосвітою. В 1915 році російська армія евакуювала цілу родину в село Новоспасівку на Херсонщині, де Петро мусів заробляти на прожиток у багатих хліборобів. Щойно в 1921 році повернувся він на Волинь під польську окупацію, де освіта для української молоді була дуже утруднена, тому Петро, вихований у побожній родині, вирішив доповняти дальшу освіту при церкві. Тоді у Володимирській парафії дяковчителем і дириґентом був колишній полковник Армії УНР Семен І. Лещук, який навчав молодь нотного співу, дириґування й дякування. Петро був одним з найздібніших його вихованців, він брав активну участь у культурному та громадському житті, був членом світського хору і зорганізував театральний гурток, що давав вистави на Володимирщині.

В 1939 році большевики виселили його до Луцька, але в 1941 році він повернувся до Володимира та включився у відбудову церковного та громадського життя. У 1944 році виїхав на Захід, залишаючи родину з думкою, що повернеться незабаром, але він уже ніколи не повернувся на батьківщину.

В Німеччині Петро Стрижовець продовжував свою освіту в Духовній Православній Академії, одначе із-за своєї скромности відмовився стати священиком, обмежившись тільки до становища дяковчителя й дириґента хору. Якийсь час перебував в українському таборі в Реґенсбурзі. До Америки прибув у 1955 році працював у Філядельфії та Ірвінґтоні, вкінці переїхав у Трої, де 20 років працював дяковчителем і дириґентом хору. Був членом 191 Відділу УНС, брав участь у культурному та громадському житті, був почесним членом Гуртка Любителів Мистецтва при парафії, дириґував хором під час українських імпрез.

Сл.п. Стрижовець ніколи не забував за свою родину, помагав їй чим міг. Спершу його родина була вивезена на Сибір, але повернулася на батьківщину. Залишив у смутку свою дружину, Ганну з Томашевських, дочок — Людмилу й Віру, сина Анатоля, вісім внуків і п'ять правнуків, дві сестри — Надію в Україні та Таїсу Бевич у Торонто.

Покійний відзначався хрустальним характером, був лагідної, товариської вдачі, мав великий життєвий досвід, широке знання, передплачував українську пресу й журнали, зібрав гарну бібліотеку, що її подарував парафії св. о. Миколая; мріяв про поворот у вільну Україну; цікавився українським життям у цілому світі.

Похоронні відправи відбулися 4-го вересня м.р. у Трої, а потім родина перевезла тлінні останки його на вічний спочинок на український православний цвинтар у Торонто.

Вічна і славна пам'ять Вірному Синові Княжої Волині, невід'ємної частини нашої Великої Батьківщини — України, сл. п. Петрові Фавстовичу Стрижовцеві!

Нехай пухом буде йому гостинна канадська земля.

І. Савич

Як прийшло до створення Т-ва „Рідна Школа" в Чікаґо

Майже тридцять років школу Українознавства в Чікаґо спонзорувало Товариство „Учительська Громада". Одначе батьки були незадоволені, що вони не мали ніякого голосу в підборі вчителів і директора. Вони домагалися п'ять років таких прав, але „Учительська Громада" не могла погодитися з тим, щоб батьки „вмішувалися" у справи навчання, мовляв, вони не професіоналісти. „Учительська Громада" не усвідомлювала собі того, що між батьками — особливо молодими — також багато професійних сил.

Два роки тому „УГ" передала фінансову справу школи батькам. Вони збирали оплату за навчання і виплачували вчителям. Але це їх не задовольняло, бо голосу вони й далі не мали.

Не залишилося нічого іншого, як створити Товариство „Рідна Школа", як в інших містах нашого поселення, та перебрати школу від „УГ".

Минулого літа таке товариство було засноване. Воно складається з учителів, батьків та представників громади. І вже цей шкільний рік почався під патронатом „Рідної Школи". Тепер уже й батьки мають голос у підборі вчителів, директора та способу навчання. Головою Товариства „Рідна Школа" стала п-ні Дарія Ярошевич, дотеперішня голова Батьківського комітету, директором Юрій Гасцький, заступником його Люба Маркевич та цілий ряд нових учителів. Все це молоді люди, переважно вже з тутешньою педагогічною освітою.

Уведено деякі зміни в програмах та способі навчання. Батьки дуже добре допомагають: виготовляють учителям копії для лекцій, черґують на коридорах чи в їдальні, а найважніше те, що добре провадять фінанси.

Місяць тому була Інспекція з Шкільної Ради, що складалася з трьох осіб. Вони висловили загально задоволення веденням школи, зробили кілька практичних зауваг чи порад.

Про успіх чи неуспіх спонзорства „Рідної Школи" та про деякі зміни, що були запроваджені, ще рано говорити. Це тільки початок. Важливе те, що закінчилися суперечки, що тривали п'ять років, а батьки виявляють задоволення.

Прес. реф. „Рідної Школи"

НОВІ МАТЕРІЯЛИ...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

Ти зруйнувала колиску свободи — Січ Запорізьку, дивовижний витвір Еволюції, який міг би на кілька століть наблизити епоху волі й народовладдя. Ти привласнила собі **все**, що було пов'язане з історією запорізьких лицарів духу — клейноди, архіви, леґенди, пісні. Ти наклала вето на саму пам'ять про них, бо жахаєшся їхнього воскресіння у духосфері сучасности

В цьому діялозі не варто перераховувати всі факти та імена; архіви твоїх жандармських катакомб мають **все**, щоб освіжити пам'ять. Тому згадаю лише основне:

До спілки з тобою український народ виборював свою суверенність, свою волю і в тій борні гартував мисль космічного всеохоплення. Ми не грабували чужих багатств і не захоплювали чужих земель. Жадаючи волі, ми шанували волю сусідів. Ми не мурували в'язниць, не городили кордонів, не творили кріпаків з вільних громадян. І коли якийсь український старшина ставав вельможею і захоплювався февдальними привілеями шляхти, то він сам одривався від духу матері — України, стаючи її ворогом і прислужником аґресивних сусідів.

Наша щирість веліла бачити у сусідів такий же духовний стрій, як і в собі. Це була жахлива помилка.

Закон з'єднаних посудин ілюструє історичну ситуацію нашого єднання. Духовний та економічний вакуум Московщини нездоланно всмоктав до себе все, чим була багата й славна Україна. А щоб волелюбне серце народу не могло дати відсіч зрадникам і дворушникам — необхідно було знищити віковий корінь сили і вільности — інститут козацтва та кобзарства — ці два крила українського генія.

О, як ти безжально, Росіє, нищила, обкарнувала, висмикувала пір'їни з тих райдужних крил!

Крило козацьке ти одсікла одразу — і найжорстокіше! А розсіяні залишки лицарів розвіяла у безвість: непокірними загатила фінські та сибірські болота, а покірнішими — обставила свої кавказькі кордони та почала звойовувати апетитні східні території.

Крило кобзарське відсікти було важче: ампутація розтяглася на кілька віків, тим більше, що джерело творчости плинло з бездонної криниці серця народного. Проте твій чаклунський дух, Росіє, знав, що то — основне завдання, бо доки вимахує в повітрі кобзарське крило — може бути реґенероване, відроджене **одсічене козацьке крило.**

Ти почала випивати, висушувати творчу криницю України. Як гусінь, оповили нашу землю петрові й катеринині ублюдки та свої перевертні. Колись найосвіченіший в Европі народ опустився в найнижчі круги **Інферно**: пекельні слуги не знали, як ще дошкульніше вдарити по серці України, щоб померла нарешті райдуга на творчому крилі.

В ту критичну добу лише явище Шевченка врятувало Україну від деґрадації і воскресило райдужне крило генія рідного народу. То був дивовижний прорив джерела творчости із надрів Духосфери.

Лютість ворожого духу Росії була вражаюча. Проте вже пізно було щось робити: заборона лише роздмухувала б вогнище відродження. Гадючий чаклунський дух обрав інший шлях — **шлях визнання і введення в свою програму. Пророк, з яким обнімається ворог, втрачає більшість своїх революційних сил!**

Могутні соціяльні потрясення XX віку не принесли Україні воскресіння: всі творчі сили були втягнуті у хитру гру політичних шахраїв: деякі з нас лягли на полі бою, деякі з роздробленими черепами у підвалах ЧК та ґестапо, деякі загинули в сибірських таборах, деякі обрали шлях Переяслава — шлях ганьби і прислужництва.

Досвід трьохсотлітнього прислужництва та приниження показав: одна помилка, одне хитання дає ланцюгову реакцію помилок та падінь у грядущому. Те, що зроблено сьогодні, — неможливо переробити завтра. Чорні зерна зради і страху виростають в чортополох занепаду, з якого годі шукати виходу.

Висновок такий: **Кожен народ повинен сам вирішувати свою долю, не дозволяючи іншим народам перебирати на себе керівну ініціятиву.**

Краще вмерти героєм, ніж животіти кріпаком!

Ми мали такий лицарський заповіт і — зневажали його! Століття рабства — розплата за зраду духові волі!

Але ти, Росіє, не радій, не танцюй над купою обсмиканого райдужного пір'я! Ті обрубані крила не приросли органічно до твого зміїного тулуба. Ти обтяжила себе злочинами, падіннями, зрадами, від яких тебе не очистять всі твої святі й подвижники. Ти стала гігантською в'язницею народів, і не захотіла зруйнувати ту в'язницю після Жовтневої Революції, а ще сильніше стиснула в правиці скіпетр жорстокости.

Той скіпетр ти ще, ще й ще невблаганно опускала на голову причинної України — божевільної Діви, котра так необачно наділа на свій палець обручальне кільце.

Хто зміряє океан муки, в якому пливе Україна? Хто опише страждання мільйонів померлих від штучного голоду в 33-му році? Хто зможе розповісти про ридання тих, хто був безневинно розстріляний у 37-39 роках? Хто обніме духовним оком незміряний світ приниження, безправности, деґрадації, ув'язнень, безвісних смертей, голодувань, втрати ідеалів, — той світ, який став історичним фантомом України, її прокляттям, її невпинною реальністю?!

Тисячі вбитих поетів, митців, мислителів... Ще тисячі й тисячі втомлених, підкуплених, застрашених!

В той час, як всі народи Землі прагнуть до волі і знаходять шляхи до неї, ти, Росіє, накинула аркан на шию України і безжально душиш її, щоб вибити з неї пам'ять про славне минуле, про космічне покликання її буття!

І навіть тепер, коли син України Корольов відкрив для тебе Браму Космосу, навіть в такий духовий час ти не хочеш зм'якшити своє жорстоке серце, Росіє! Всі кращі сини українського духу знову в неволі, на засланні, під невсипущим оком жандармів! Кожен, хто сказав тобі слово Правди — відчув удар твого скіпетра жорстокости. Незламний Мороз — за що ти караєш його? Хіба не за героїчний за..ист української культури?! Ніжний Сверстюк, який творчим духом оглядав риштування українського собору душі — невже ти так жахаєшся його? Правдивий Лісовий, який добровільно пішов на ешафот, щоб сказати тобі слово перестороги, — невже ти не бачиш, що такі люди готові подати тобі дружню руку навіть після жорстоких ударів?!

А за що ти опустила меч кари на Миколу Руденка — космічного поета, устами якого Бог дав тобі слово відродження і грядущого знання; за що ти так тяжко скривдила його і його побратимів, котрі прийняли на себе місію захисту поневолених — Лук'яненка, Тихого, Матусевича, Мариновича, Вінса?

Світличний, Чорновіл, Стус, Калинець, Стасів, Шабатура — десятки героїчних чоловіків та жінок України, вся вина яких лише в тому, що вони правдиво мислять і діють, — що вони вчинили тобі, Росіє?!

Ми не станемо рахувати втрати! Дух України знову й знову народить нас для страшного двобою із драконом Неволі й Жорстокости! Але ти, Росіє, повинна в цей грізний історичний час визначити свою стежку і свій духовний статус! Пам'ятай — ось для тебе настав час вирішення: воскреснути серед вільного кола народів, або впасти в запустіння і забуття!

Нехтувати цим попередженням не слід — ні сила, ні страх інших народів не врятують тебе від тієї долі, яка чигала на всіх насильників — від долі повного знищення!...

...Кров людська — не вода! Земля не приймає її, і кожна краплина волає до неба. Хай вона впаде на тебе, Росіє Петра і Катерини, Сталіна і Берії, Росіє сучасних Безликих! Хай спопелить вона гадючу шкіру Дракона, щоб спляча красуня могла прокинутися до життя Духу!

Я свідчу на Суді Божому ім'ям України — свідчу за зраджених і замучених козаків, за знедолених кріпаків, за ганьблену пісню, за принижену думку, за численні покоління, котрі вмирали на чужому полі, не виконавши народної місії, за мільйони померлих від голоду, за тисячі розстріляних сучасників моїх, за мільйони забутих, страждаючих від суму, відчаю та безвиході!

Дай відповідь Богові, Росіє, і прийми альтернативу:

Лише **повна воля** для скованих тобою народів **звільнить тебе!** Лише Епоха Духовних Республік, Святих Народів, вільних від політико-економічних кайданів чужих ідеологій відкриє для нас життя суверенности й обопільної дружби. Україна не бажає більше тягти чужу колісницю до термоядерної прірви, до повної творчої деґрадації!

Я виходжу до тебе у пустельне вранішнє поле, двоголовий орле Росії! Я сам-на-сам викликаю тебе на герць, як це велося в казкові часи! Діва-Україна благословила мене на подвиг і сказала на прощання: — **Бийся без щита!**

І я стою супроти тебе, древній Драконе, з відкритими грудьми, — але безстрашно! Йди сюди — з своїми в'язницями, бюрократичними бандами, царями, вождями, стукачами, провокаторами! Ти не зможеш перемогти мене, бо я Безсмертний Дух України!...

Україна, 7 січня 1979 року .

Олесь Бердник

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ВІРА БОГДАНОВ, членка УНС Відд. 153 ім. Л. Мишуги у Філядельфії, померла 13 грудня 1979 р. на 65-му р. життя. Нар. 1914 р. в Україні; членкою УНС стала у 1956 р. Залишила у смутку мужа Григорія і близчу та дальшу родину. Похорон відбувся 17-го грудня 1979 р. на цвинтарі Кастель Гілл Менор в Лігай, Па.

Вічна Її Пам'ять!
Управа

ВАСИЛЬ КИКІШ, член УНС Відд. 139 в Чікаґо, помер 29 жовтня 1979 р. на 76-му р. життя. Нар. 1903 р. в селі Раківці, Зах. Україна; членом УНС став у 1951 р. Залишив у смутку дружину Ксеню і синів: Миколу, Романа, Ярослава і Богдана. Похорон відбувся 31 жовтня 1979 р. на цвинтарі св. о. Миколая в Чікаґо.

Вічна Йому Пам'ять!
Петро Питель, секр

ПАВЛИНА ГУЦУЛЯК, членка УНС Відд. 301 ім. Дмитра Вітовського в Чікаґо, померла 24 жовтня 1979 р. на 64-му р. життя. Нар. 1915 р. в Чікаґо, Ілл.; членкою УНС стала у 1938 р. Залишила у смутку чоловіка Михайла, сина Романа і доньку Евгенію. Похорон відбувся 26 жовтня 1979 р. на цвинтарі Елмвуд в Рівер Ґров, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!
Петро Врублівський, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 9-го ЛЮТОГО 1980 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Річні загальні збори 361 Відд. УНС Т-ва Дністер, о год. 1-ій по пол. в УНДомі, 140 Друга Авеню, кім. ч. 25 в Ню Йорку. В програмі: звіти Управи, звіт К. Комісії, дискусія, вибір нової Управи. На зборах будуть роздані почесні грамоти для членів піонерів УНС. Проситься чл. взяти участь в зборах. — Управа.

НЕДІЛЯ, 10-го ЛЮТОГО 1980 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Річні загальні збори Т-ва ім. А. Гончаренка 204 Відд., о год. 3-ій по пол. в приміщенні ОУА „Самопоміч", 98 Друга Авеню в Ню Йорку. На порядку нарад: звіти урядників, К. Комісії, вибір нової управи та інші важливі для організації справи. По зборах перекуска. Проситься про численну участь. На збори запрошені представники Екзекутиви й Окружного Комітету. — Управа.

НЕДІЛЯ, 10-го ЛЮТОГО 1980 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Річні збори Т-ва ім. Ів. Франка 83-ій Відд., о год. 2-ій по пол., в залі Дому Окружного Комітету при 5004 Н. Олд Йорк Рд. На порядку нарад: відкриття, читання протоколу, звіти членів Управи і К. Комісії, дискусія і вибір Управи на 1980 рік. Проситься членів прибути на збори. По зборах буде перекуска-гостина. — С. Гавриш, гол., А. Кушнір, секр., Анна Козуб, касир, І. Кусин, гол. К. Комісії.

ВІДБУЛИСЬ РІЧНІ ЗБОРИ...

(Закінчення зі стор. 1)

сії увійшли: Маріян Курочка — голова, Іван Чуба і Анна Лемп — члени.

Зборами дуже успішно проводила президія в особах: Наталія Хоманчук — голова і Олена Гентіш — секретар.

Після формального відкриття Зборів, що його довершив предсідник Відділу ред. В. Левенець, який вказував зокрема на різні аспекти праці Українського Народного Союзу і важливість його публіцистичних видань, зокрема щоденника „Свобода" і англомовного „Українського Тижневика", присутні вшанували вставанням з місць і однохвилинною мовчанкою померлих членів Б-ва і Відділу — бл. п. Семена Ліщака, Марію Сидор, Івана Мартинюка, Петрунелю Бортник і Стелю Загроднік.

Фахово написаний протокол з минулорічних загальних зборів прочитала Н. Хоманчук, після чого слідували звіти урядовців. З огляду на те, що затруднені в Головній Канцелярії члени Екзекутивного Комітету не могли прибути на Збори, Головний Уряд репрезентував на Зборах Микола Хоманчук, головний радний УНС, який склав коротке привітання. Предсідник Відділу ред. В. Левенець і секретар Микола Хоманчук у своїх звітах підкреслювали важливість організаційної праці і зверталися до членів за допомогою у цій преважливій справі. Крім того предсідник поінформував членів про перебіг святкувань 85-річчя УНС в Ню Йорку і про багато інших справ, пов'язаних з діяльністю УНСоюзу. Секретар відмітив, що він зорганізував в 1979 році 26 нових членів.

В дискусії члени поруширли багато важливих проблем, пов'язаних з діяльністю Відділу і опікою над хворими членами, а також висловили своє побажання, щоб Головний Уряд поробив усі старання про своєчасну доставу „Свободи", яка приходить до читача дуже часто з однотижневим спізненням.

На Зборах вшановано також членів-піонерів: Івана і Анну Марко, Габрієля і Тессі Мотруків, Івана і Марію Чубу, Павліну Гарльов, Стефана Самбоя і Мерієн Климишин.

Після вибору нового уряду Братства і Відділу та вислухання пропозицій і побажань від членів, розмови ще продовжувались при перекусці, якою гостила присутніх членів управа.

СХІДНЯ ЕВРОПА...

(Закінчення зі стор. 1)

Політика детанту для сателітних держав мала значно більше значення, як тільки збільшення торгівлі зі Заходом: вона означала також збільшення туризму на Захід, більший ввіз у країну західніх фільмів, книжок та продуктів і взагалі збільшення впливів західньої культури, ніж будь-коли від закінчення Другої світової війни. Обмеження цього всього зможе спричинити упадок духа та загальне враження ізоляції від решти світу.

Також сателітні режими здебільшого трохи попустили населенню на політичній арені, дозволивши на певні вольности вислову та релігії багато більше, як це дозволяється в Совєтському Союзі. Румунія навіть пробує вести незалежну від Москви закордонну політику.

Також такі країни, як Польща (багато поляків на Заході), Мадярщина (мішана економічна система) та Югославія (політично „неопреділена"), уважають себе „мостом між Сходом і Заходом", і тому теперішнє загострення відносин між СССР і ЗСА може спричинити занепад тих психологічних і культурницьких орієнтацій серед народів сателітної Східньої Европи.